

آینده پژوهی پیشران‌های تأثیرگذار بر توسعه گردشگری شهری

(نمونه موردی: گردشگری شهری خوی)

هادی نقیبی*، فرشته ریاحی، عادل آذری، عادل شری زاده

۱- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (hadi.nagibi@yahoo.com)

۲- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، مرکز بابل (Fereshteriahi400@yahoo.com)

۳- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (a.azariiiii@gmail.com)

۴- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (sherizadeh_adel12@yahoo.com)

چکیده

امروزه گردشگری نقش ویژه‌ای در توسعه جوامع و شهرها ایفا می‌کند، در این بین گردشگری شهری به عنوان یکی از حوزه‌های مهم گردشگری، جایگاهی تأثیرگذار در رشد و توسعه شهرها یافته است. اما توسعه این صنعت در کشورهای در حال توسعه با چالش‌هایی روبه‌رو است، در این میان آینده‌پژوهی می‌تواند در رفع این چالش‌ها نقش مثبتی ایفا نماید و با ارائه راهکارهایی، از بروز این چالش‌ها جلوگیری کند. این مقاله با رویکرد آینده‌پژوهی به دنبال شناخت عوامل تأثیرگذار بر توسعه گردشگری شهری خوی است. شهر خوی به عنوان یکی از شهرهای مهم و بزرگ استان آذربایجان غربی از ظرفیت‌های خوبی در راستای توسعه گردشگری شهری برخوردار است. توسعه گردشگری شهری در شهر خوی می‌تواند قدم بسیار مثبتی برای توسعه و عمران شهری باشد.

واژه‌های کلیدی: گردشگری، گردشگری شهری، آینده‌پژوهی، خوی

۱- مقدمه

جهان معاصر عرصه تحولات شگرف و پویایی شتابنده است. تغییرات چنان غافل‌گیر کننده و برق‌آسا از راه می‌رسند که کوچک‌ترین کم‌توجهی به بهای گزاف غافلگیری راهبردی در تمام عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی تمام شود. در این محیط سرشار از تغییر و بی‌ثباتی و آکنده از عدم قطعیت‌ها، تنها رویکرد و سیاستی که احتمال کسب موفقیت‌های بیشتری دارد، تلاش برای معماری آینده است. اگرچه این تلاش همواره با خطرپذیری فراوان قرین بوده است امام به هر حال پذیرش این مخاطره به مراتب عاقلانه‌تر از نظاره‌گر بودن تحولات آینده است [۱]. بشر در طول تاریخ همواره شیفته کشف و رمزگشایی آینده بوده است و این امر تا به امروز جریان داشته است؛ اما در نیمه نخست قرن بیستم، شاهد تولد دانش نوینی در عرصه شناخت آینده بود که از آن به آینده‌پژوهی یاد می‌شود [۲]. این رشته علمی جدید که هدفش مطالعه منظم و نظام‌دار آینده است، گاهی اوقات «مطالعات آینده‌پژوهی»، «قلمرو آینده»، «آینده‌نگاری»، «آینده‌پژوهی» و یا «پیش‌گویی» نامیده می‌شود و متخصصان آن را که به دنبال کشف، ابداع، ارائه، آزمون و ارزیابی آینده‌های ممکن، محتمل و مطلوب‌اند، «آینده‌پژوه» می‌نامند.

آینده‌پژوهی، فرآیند مطالعه و بررسی آینده‌های محتمل و بالقوه، با استفاده از تجزیه و تحلیل منابع، الگوها و عوامل ثبات یا تغییر است. این فرآیند در بردارنده مراحل خاصی است که عبارت‌اند از: شناخت تغییر و دگرگونی، نقد و تحلیل و بررسی آن، ترسیم آینده‌های مختلف و محتمل، ترسیم آینده مطلوب و در نهایت برنامه‌ریزی و تعیین راهبردهای رسیدن به آن. این دانش مشخص می‌کند که چگونه از دل تغییرات «امروز» واقعیت «فردا» تولد می‌یابد، نیز موضوعات آن دربرگیرنده گونه‌های «ممکن»، «محتمل» و «مطلوب» برای تغییر و دگرگونی از حال به آینده است [۳]. امروزه آینده‌پژوهی به عنوان یک رشته علمی